I.I.I049-2.I9.4
індекс

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ СРСР

ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ СРСР

(нерухомі)

СОЮЗНА РЕСПУБЛІКА Українська РСР

МІністерство культури
(найменування республіканського органу охорони пам'ятників)

ПАСПОРТ

I. НАЙМЕНУВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА Друге Збручське Городище-святилище

II. ТИПОЛОГІЧНА НАЛЕЖНІСТЬ

пам'ятник археології	пам'ятник історії	пам'ятник архітектури	пам'ятник монументального мистецтва
I			

III. ДАТУВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА (або дата історичної події, з якою пов'язано виникнення пам'ятника — для пам'ятників історії)

X–XIII ст.

IV. АДРЕСА (місцезнаходження) пам'ятника Тернопільська обл., Гусятинський р-н.,
(область, район населений
с.Крутилів, урочище Замчище, Дзвенигород.
пункт, шляхи під'їзду)

V. ХАРАКТЕР СУЧАСНОГО ВИКОРИСТАННЯ

за початков. призначенням	культурно-освітнє	туристсько-екскурсійне	лікувально-оздоровче	житлові приміщення	господарче	товується не використ-
	музей бібліот. клуб		лікарня санатор. б/відп.		установа торгов. промисл. склад	

ДОДАТКИ:

Фото загального вигляду—
Фото фрагментів—
Генплан—
Обміри: план—
фасад—
розріз—
Схематичний план охоронної зони— +

Крутилів I

VI. ІСТОРИЧНІ ВІДОМОСТІ

а)

для пам'ятників археології	— історія виникнення, ким і коли проводились розвідки і розкопки, місце зберігання колекцій
для пам'ятників історії	— історія виникнення: коротка характеристика подій і осіб, в зв'язку з якими об'єкт набув значення пам'ятника
для пам'ятників архітектури і монументального мистецтва	— автор, будівник, замовник, історія створення

ПершІ спогади про гору Дзвенигород зустрІчаються в працях А.КІркора, який був в цих мІсцях в кІнцІ XIX ст. у зв"язку зІ Збручським Святовидом. Вперше науковІ дослІдження давньоруського городища-святилища були проведенІ в травнІ-червнІ 1985 року. Прикарпатською археологІчною експедицІєю Інституту археологІІ пІд керІвництвом докторІв Історичних наук РусановоІ І.П., Тимощука Б.О. Був зроблений план городища та поселень, якІ належали до нього. Також були проведенІ розкопки археологІчних об"ектІв на городищІ. В результатІ чого, були вІдкритІ культовІ та господарськІ будІвлІ X-XШ ст., знайденІ численнІ предмети побуту, знаряддя працІ, зброя, збруя, прикраси керамІка. ВсІ знахІдки переданІ І зберІгаються в фондах ТернопІльського краезнавчого музею.

б) перебудови і втрати, що змінили первинний вигляд пам'ятника

При дослІдженнІ були розкопанІ І зробленІ розрІзи 24 об"ектІв. ЗробленІ плани всІх розкопаних об"ектІв.

в) реставраційні роботи (загальна характеристика, час, автор, місце зберігання документації).

VII. ОПИС ПАМ'ЯТНИКА

для пам'ятників археології	— характер культурного шару, найважливіші знахідки
для пам'ятників історії	— харакжеристика пам'ятника, наявність, текст і час встановлення меморіальної дошки
для пам'ятників архітектури	— основні особливості планувальної композиційно-просторової структури і конструкцій; характер декору фасадів і інтер'єрів; наявність живопису, скульптури, прикладного мистецтва, будівельний матеріал, основні габарити
для пам'ятників монументального мистецтва	— основні особливості композиційного і колористичного рішення; тексти, матеріал, техніка, розмір.

Друге Збручське городище-святилище знаходиться на правому березІ р.Збруч, бІля с.КрутилІв, в 5 км на пІвнІч вІд першого Збручського святилища на горІ БогІт (дослІдження останнього проводилися Прикарпатською археологІчною експедицІєю у 1984 роцІ). Городище займае мис корІнного берега р.Збруч І обмежено долиною рІки та потоком, який до неІ впадае. ПотІк тече у глибокІм яру "Бабина долина". Городище захищено складною системою волІв та ровІв, якІ вІдносяться до рІзного часу. Частина городища займае верхІв"я гори І мІсцевими жителями називаеться Замчищем, друга частина городища, яка розташована по схилу гори називаеться Дзвенигородом. ЗагальнІ розмІри городища з пІвночІ на пІвдень -700м., найбІльша ширина з заходу на схІд -450м. Висота гори над долиною р.Збруч -100м.

Всього було дослІджено 24 арх. об"екти, з них на верхнІй частинІ городища (ур.Замчище): чотири землянки, вал №4 (розрІз); на нижнІй частинІ городища (ур.Дзвенигород); вал №І, вал №2, 6 культових споруд І житло, 5 культових ям, 6 довгих домІв. При дослІдженнІ цих об"ектІв було видІлено кІлька перІодІв: пІзньоІ бронзи, ранньозалІзний вІк (схІдний час УП-УІст. до н.е.), ранньослов"янський (УІ-УП ст. н.е.), давньоруський (Х-ХШ ст.), та залишки ХУІ-ХУП ст. В основному культурний шар датуеться Х-ХШ ст. В результатІ розкопок було знайдено багато знарядь працІ: коси, серпи, оковки вІд лопат, сокири та Ін., зброя-залишки меча, наконечники стрІл, списа, шпори та Ін; побутовІ предмети, прикраси, трьохнамистиннІ скромовІ кІльця кИвського типу, браслети, енколпІон та керамІка. S-3,5000 га

б) загальна оцінка суспільної, науково-історичної та художньої значимості пам'ятника.

Городище-святилище мае велике наукове знвчення у вивченнІ язичества на територІІ нашоІ краІни.

VIII. ОСНОВНА БІБЛІОГРАФІЯ, АРХІВНІ ДЖЕРЕЛА, ІКОНОГРАФІЧНИЙ МАТЕРІАЛ

ЗвІт про роботу ПрикарпатськоІ археологІчноІ експедицІІ - 1985 роцІ пІд керІвництвом докторІв ІсторичнИх наук І.П.РусановоІ та Б.О.Тимощука.

IX. ТЕХНІЧНИЙ СТАН

характеристика загального стану:		добрий	середній	поганий	аварійний
для пам'ятників археології	культурного шару				
	найважливіших знахідок				
для пам'ятників архітектури та історії	конструкцій				
	стін.				
	покриттів				
	стель				
	підлоги				
	декору фасадів				
	інтер'єрів				
в інтер'єрі:	живопису				
	скульптури				
	прикл. мистецтва				
для пам'ятників монументального мистецтва	цоколя				
	постаменту				
	скульптури				
	грунту				
	фарбового шару				

X. СИСТЕМА ОХОРОНИ

а) категорія охорони — союзна | республ. | місцева | не взято

б) дата і № документа про взяття під охорону Рішення Тернопільського облвиконкому № 250 від 26.08.86р.

в) границі охоронної зони і зони регулювання забудови (короткий опис з посиланням на стверджуючий документ)

г) балансова належність і конкретне використання

д) дата і № охоронного документа

Дата складання паспорта «23» листопада 1986 р.

Паспорт склав Ягодинська М.О.-ст.наук.прац.відділу охорони пам'ятників. (прізвище, посада або професія)

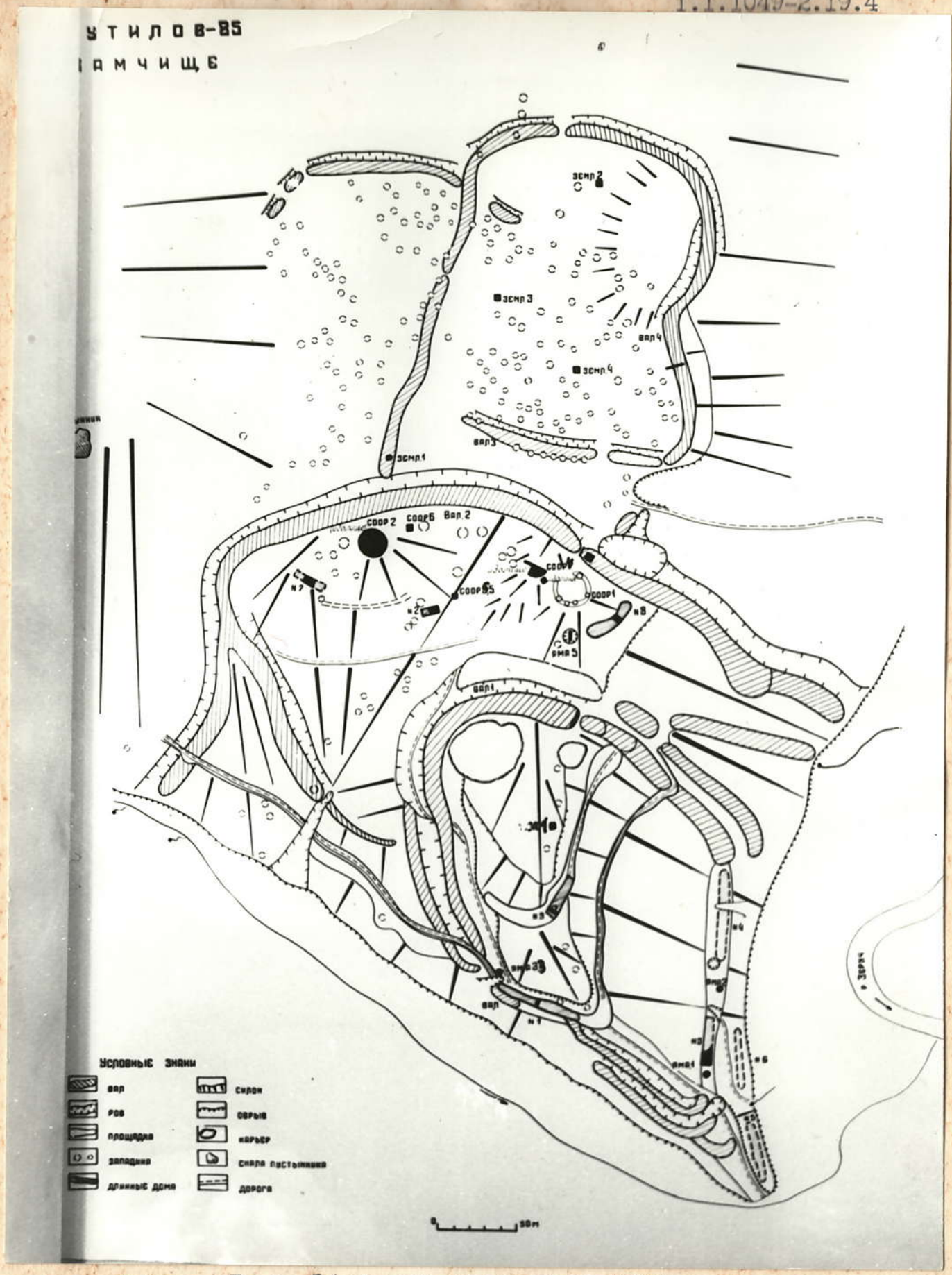
(підпис)

Інспектор по охороні пам'ятників

(підпис)

М. П.

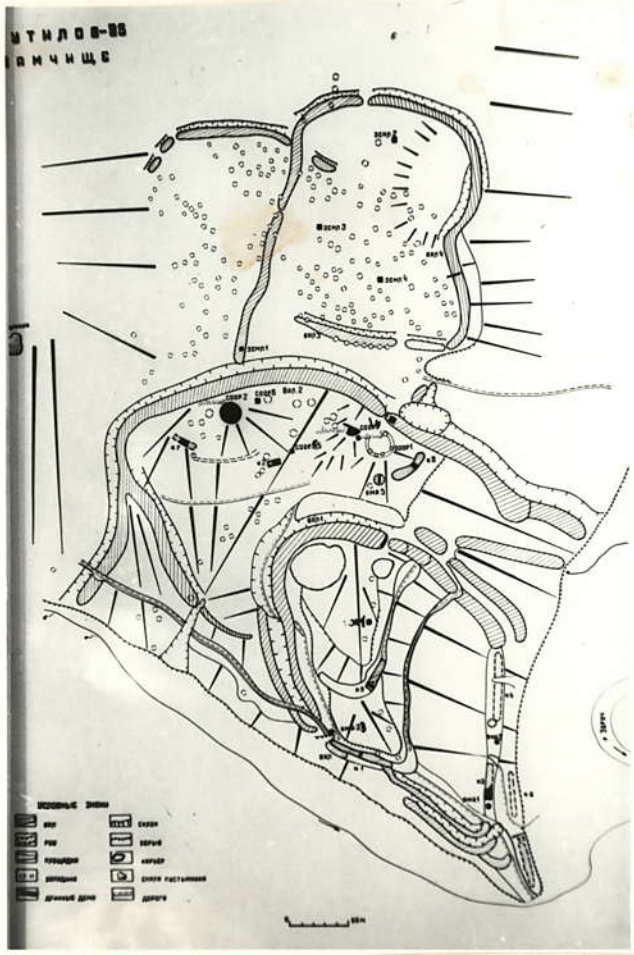
Тернопольская райтип. 04. 86. З. 1238—1000

Схематичний план. Друге Збручське городище-святилище.

Тернопільська обл.,Гусятинський р-н., с.Крутилів,ур.Замчище,
Дзвенигород.

ОБЛІКОВА КАРТКА (зворотна сторона)

Короткий опис

Друге Збручське святилище знаходиться на правому березІ р.Збруч, бІля с.КрутилІв, займае мис корІнного берега рІки Збруч І обмежено долиною рІки та потІком який до неІ впадае. ПотІк тече у глибокІ яру "Бабина долина". Городище захищено складною системою валІв І ровІв, якІ вІд носяться до рІзного часу. Частина городища займае верхІв"я гори називаеться "Замчище", друга частина городища яка ро зташована по схилу гори, називаеться Дзвенигородом. ЗагальнІ розмІри городища з пІвночІ на пІвдень -700м., найбІльша ширина з заходу на схІд бІля 450м., висота гори над долиною р.Збруч-100м. Всього було дослІджено 24 арх.об"екти, з них: на вархнІй частинІ городища(ур.Замчище) -4 землянки, вал №4 (розрІз), на нижнІй частинІ городища (ур.Дзвенигород) вал №I, вал №2, 6 культових споруд, I житло, 5 культових ям, 6 довгих домІв. При дослідженнІ цих об"ектІв, було видІлено кІлька перІодІв: пІзньоI бронзи, ранньозалІзний вІк (УП-УI ст.до н.е.), ранньослав"янський (УI-УП ст.н.е.), давньоруський (Х-ХШ ст.) та залишки ХУI-ХУП ст. В основному культурний шар датуеться Х-ХШ ст.

Тернопольская райтип. 05. 86. 3. 1236—2000 1—222

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ СРСР ПАМ'ЯТНИКИ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ СРСР (нерухомі) І.І.І049-2.І9.4
(індекс)

СОЮЗНА РЕСПУБЛІКА УРСР МІнІстерство культури
(найменування республіканського органу охорони)

Адреса ТернопІльська обл., Гусятинський р-н., с.КрутилІв, ур.Замчище.
(область, район населений пункт)

Облікова картка

I. НАЙМЕНУВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА Друге Зборучське городище-святилище.

II. ТИПОЛОГІЧНА НАЛЕЖНІСТЬ

пам'ятник археології	пам'ятник історії	пам'ятник архітектури	пам'ятник монумент. мистецтва
I			

III. ДАТУВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА

IV. ХАРАКТЕР СУЧАСНОГО ВИКОРИСТАННЯ

за початковим призначенням	культурно-освітнє	туристсько-екскурсійне	лікувально-оздоровче	житлові приміщення	господарче	не використовується

пропозиції по використанню

V. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНІЧНОГО СТАНУ

добрий	середній	поганий	аварійний

VI. КАТЕГОРІЯ ОХОРОНИ

союзна	республікан.	місцева	не взято

наявність затвердженої охоронної зони так ___ ні ___

VII. НАЯВНІСТЬ ДОКУМЕНТАЦІЇ

паспорт	фотографії	обміри	реставраційні матеріали
+	+	+	

місце зберігання документації

органи охорони			реставраційні майстерні		музей, архів, НДІ
союзний	республікан.	місцеві			

Дата складання картки «28» листопада 6 198 р.

Паспорт склав Ягодинська М.О.-ст.науч.співр. інспектор по охороні пам'ятників Старовойт В.І.
(прізвище, ім'я та по батькові, посада або професія) (прізвище, ім'я та по батькові, підпис)

відділу охорони пам'ятників.